

Göteborg den 29 augusti 2023

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande från SFPO i anledning av remiss av förslag till reviderad nationell förvaltningsplan för storskarv, ärendenummer NV-06750-22

Sveriges Fiskares PO (SFPO) företräder cirka 250 fiskefartyg som är verksamma inom det demersala fisket. Våra medlemmar bedriver fiske på naturens och förvaltarens villkor. Vi har medlemmar längs hela den svenska kusten, från Koster till Kalix. Vi står för ett långsiktigt hållbart fiske och våra medlemmar är bland de bästa när det handlar om skonsamhet, selektivitet och kvalitet.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten erbjuder nu möjlighet att lämna synpunkter på det pågående arbetet med att revidera den nationella förvaltningsplanen för storskarv; revideringen utgör del av ett pågående regeringsuppdrag. Större ändringar i förvaltningsplanen att särskilt beakta anges vara:

- Ny struktur och till stora delar omarbetat innehåll.
- Nya avsnitt avseende mål och syfte.
- Nytt avsnitt om storskarvens påverkan på fisk och fiske.
- Nya avsnitt rörande skydds jakt och störning av storskarv.
- Avsnitt kring storskarven som en resurs att bruka.
- Avsnitt avseende samverkan inom förvaltningen.
- Information avseende skydds jakt i enlighet med bilaga 4 i jaktförordningen.
- Avsnitt om uppföljning och inventering.
- Avsnitt om vägledning till länsstyrelserna i bilaga.

SFPO tackar för möjligheten att få lämna synpunkter och vill framföra det följande:

Inledningsvis vill på nytt framföras SFPO:s uppfattning, vilken torde vara väl känd, att en starkt bidragande orsak till fiskbeståndens generellt sett dåliga status är direkt hänförlig till avsaknaden av en fungerande förvaltning av skarv. Skarven har haft en utbredd och mycket negativ påverkan på mer eller mindre samtliga fiskarter i svenska vatten de senaste decennierna.

I vårt grannland Danmark har i dagarna branschorganisationen ”Dansk Lystfiskeri” skrivit till sin miljöminister.¹ I skrivelsen anger de, vilket SFPO fullt ut står bakom, att fiskbestånden inte längre klarar det massiva predationstrycket från skarven. I skrivelsen kan man läsa att ”*Danske farvande er udfordret af flere store miljøproblematikker, hvilket har alvorlige konsekvenser for vores fiskebestande. I denne sammenhæng er skarven en af de helt overvejende faktorer for, at vi fastholdes i denne situation. Det anslås, at en voksen skarv spiser omkring 500 gram fisk om dagen. Antallet af skarv, og fuglenes naturlige og meget effektive jagt på fisk, medvirker til at flere danske fiskebestande er på randen af et kollaps.*”

Nyligen har också rapporterats om det av oss sedan tidigare kända att skarven äter allt större fisk, forskare har nu dokumenterat att skarv kan äta fisk med en längd om mer än 50 cm.²

Det har också rapporterats om att skarv dyker ner till ett djup om 45 m för att äta fisk.³

I dagarna har den danska forskaren vid DTU-Aqua Niels Jepsen tagit bladet från munnen och sagt att vi kan glömma allt bra kustfiske med nuvarande skarvbestånd.⁴

I det följande lämnas synpunkter på utkast till nationell förvaltningsplan för storskarv i den ordning som följer av det remitterade utkastet:

2. Bakgrund

I avsnittet skrivs i början att populationen av storskarv expanderat och blivit allt vanligare längs Sveriges kuster. Beskrivningen är väldigt försiktig om man beaktar verkligheten. SLU Aqua har till er skrivit att storskarvens populationsstorlek och utbredning ökat, även den formuleringen är väldigt försiktig om man beaktar verkligheten. På finska miljöförvaltningens webbtjänst kan man korrekt läsa att storskarvbeståndet ökade kraftigt fram till mitten av 2010-talet för att därefter vara konstant.⁵ Beskrivningen är korrekt och situationen i Sverige har varit liknande; storskarvbeståndets utveckling har sedan många år tillbaka varit exceptionellt stor. Från svenskt fiskes sida har många gånger och under lång tid uppfattningen framförts att den explosionsartade tillväxten inte är bra och att åtgärder krävs – dessvärre har ingen på allvar lyssnat och inte mycket har hänt på riktigt för att åtgärda problemet.

I det första stycket i avsnittet skrivs att yrkesfisket upplever en konkurrens om fiskbestånden som en resurs. Faktum är att det inte bara är något som yrkesfisket upplevt och upplever, det är fakta. Oaktat att Naturvårdsverket tog fram den första förvaltningsplanen för storskarv 2002 är problemen som följer av för mycket storskarv fortfarande mycket stora och allvarliga.

¹ [Dansk Lystfiskeri sender åbent brev til Miljøministeren omkring skarven - FiskerForum](#)

² [Forslugne Skarv tager fisk på op til 53 cm i længden - FiskerForum](#). Se även [Hotet mot torsken - Fjordtorsk i Bohuslän](#).

³ [Video: Skarv dykker 45 meter ned i havet - fisken har ingen chance - FiskerForum](#)

⁴ [Glem alt om det kystnære fiskeri - så længe skarven ikke må reguleres - FiskerForum](#)

⁵ [Uppföljning av storskarven \(ymparisto.fi\)](#)

3. Syfte

I avsnittet skrivs att den nationella förvaltningsplanen för storskarv syftar till att ge en övergripande bild av populationen och hur denna kan förvaltas. Den nationella förvaltningsplanen för storskarv bör inte endast ange hur denna kan förvaltas, den bör ange hur denna ska förvaltas. Att skriva ”hur” förefaller oss rentav mjäktigt.

4. Övergripande principer för förvaltningsarbetet

I 4.1 kan läsas att begränsning av skador och olägenheter handlar om att täta stammar av vilt kan orsaka obalanser i ekosystem, skapa samhällsstörningar, generera ekonomisk skada och påverka olika former av näringar negativt. Skarven har orsakat stora obalanser i ekosystemet genom sin omfattande fiskpredation; den har skapat en samhällsstörning i det att svenskt yrkesfiske på grund av skarvens enorma predation av fisk inte har kunnat fullgöra sin uppgift att förse svenska konsumenter med marina livsmedel i sådan omfattning som annars hade varit möjligt (för närvarande är självförsörjningsgraden av fisk i Sverige i storleksordningen 15 %, något som måste ses som ett kapitalt misslyckande med tanke på våra kuststräckor). Avsaknaden av en fungerande förvaltning av storskarv har lett till en omfattande ekonomisk skada för svenskt yrkesfiske, en minskning av antalet småskaliga kustnära yrkesfiskare och företagare samt samhällsekonomisk skada i det att den samhällsekonomiska nyttan av fisk är långt större än nyttan med skarv.

I 4.2 omtalas stora krav på kunskap; någon sådan förefaller fortfarande inte finnas i tillräcklig omfattning för att kunna råda bot på problemen som följer av alltför mycket storskarv. Fakta finns som påvisar att skarv tillsammans med säl äter 30 gånger mer fisk än vad svenskt yrkesfiske fiskar – är detta förhållande verkligen något som ska anses vara rimligt? En intressant studie har genomförts med avseende på hur mycket torsk skarv konsumerar i Byfjorden.⁶

I 4.5 anges målsättningen att utifrån de förvaltningsmöjligheter som finns bevara ett livskraftigt bestånd av storskarv och samtidigt minimera storskarvens negativa påverkan på fiskbestånd i behov av stärkt skydd samt minska konflikterna med fisket. Skrivningen borde vara tydligare och klart ange att det behövs en kraftig reduktion av antalet storskarvar, men att denna ska ske utan att man riskerar beståndets livskraft.

Prioriteringen i 4.5.1.2 förefaller oss märklig. Skarven uppehåller sig av naturliga orsaker där mat för den finns. Av denna anledning saknas anledning att fokusera på områden som i fiskerilagstiftning fredats från fiske under hela eller delar av året. Skrivningen bör således vara: ”*Negativ påverkan av predation från storskarv minimeras i områden av särskild vikt för fiskbeståndens bevarande*”.

I 4.5.2 anges: ”*För att nå målen i förvaltningsplanen krävs det metoder för att identifiera och mäta storskarvens negativa påverkan på fiskbestånd i behov av stärkt skydd samt på fiskeredskap och fångst i redskapen.*” Mer eller mindre samtliga fiskbestånd är mycket hårt drabbade av storskarvens härjningar. Att begränsa sig till fiskbestånd i behov av stärkt skydd är felaktigt, eftersom samtliga fiskbestånd är i behov av skydd från storskarv. Om svensk småskalig marin livsmedelsproduktion eller småskaligt kustnära yrkesfiske ska finnas kvar i framtiden är åtgärdsbehovet stort och brådskande. Antalet småskaliga kustnära yrkesfiskare minskar år efter år och har så gjort länge; det är ett faktum att en starkt bidragande orsak till denna oönskade utveckling är att skarv konsumerar enormt stora mängder fisk och om det finns okontrollerbart många skarvar så är det rimligen en självklarhet att ekvationen inte går ihop och att en kraftig decimering av storskarvbeståndet måste bli verklighet omgående. Att det fortfarande inte

⁶ [VATTEN_21_2_105_114.pdf \(sfpo.se\)](#)

finns tillräcklig kunskap om storskarvens populationsstorlek och utbredning inom länen är enligt vår uppfattning synnerligen anmärkningsvärt i ljuset att vi påtalat problemet under en lång tid (decennier).

5. Målsättning

Se kommentaren ovan avseende 4.5.1.2.

6. Åtgärder

Vi finner det synnerligen anmärkningsvärt att man först i avsnittet om åtgärder kan läsa om bevarandeåtgärder – något åtgärdsbehov med avseende på bevarande saknas fullständigt. Det som borde vara den första och viktigaste åtgärdsprioriteringen är hur man säkerställer en avsevärd reduktion av storskarvbeståndet utan att riskera dess livskraft.

Vad gäller åtgärder för att förebygga och förhindra allvarlig skada anser SFPO att förvaltningen misslyckats i det att allvarlig skada på fiskbestånden redan har skett i mycket stor omfattning.

Storskarvens status i fågeldirektivet måste omgående ändras mot bakgrund av hur situationen är i verkligheten. Genom en sådan ändring möjliggörs för en absolut nödvändig allmän jakt på storskarv. Sverige måste således verka för att en ändring av storskarvens status i fågeldirektivet omgående sker – den nuvarande situationen är inte långsiktigt hållbar. Situationen med avseende på skarv var annorlunda 1987 när direktivet antogs än vad den är nu, 2023 – 36 år senare.

En utökad jakt är den metod som fungerar bäst för att kunna råda bot på problemen. Jakten bör kompletteras med andra förekommande metoder för att få till stånd en substantiell reduktion av storskarvbeståndet, exempelvis rivning av bon, äggprickning och oljering.

Ansökningar om skyddsjakt på storskarv bör mot bakgrund av den rådande situationen som huvudregel alltid medges. Förutsättningarna för skyddsjakt måste även förenklas så långt möjligt. Mot bakgrund av verklighetens situation bör kraven på välgrundade underlag lättas upp alternativt tas bort helt, eftersom man redan vet att allvarlig skada kommer att uppstå, eftersom skarven äter enormt stora mängder fisk.

Skrämselmetoder bör ej användas annat än i undantagsfall – sådana metoder innebär endast en geografisk förflyttning av problemet. Skrämsel som metod bör dock alltid vara tillåten vad gäller storskarv.

I anledning av vad som sägs i avsnitt 6.5 om kunskap och dialog vill SFPO framhålla att de problem som oundvikligen följer av ett alltför stort bestånd av storskarv har ökat i omfattning sedan Naturvårdsverket 2002, alltså för mer än 20 år sedan, tog fram den första förvaltningsplanen för storskarv.

Problemet är - trots allt tal om att förvaltningen ska vara si eller så (*”sträva efter beslut som vilar på vetenskaplig grund och kvalitetssäkrade metoder” / ”beprövad erfarenhet, traditionell kunskap och dokumenterade observationer ska komplettera bilden” / ”förvaltningsåtgärder, inklusive jakt, utvärderas för att kunna följa upp dess effekter och för att möjliggöra en adaptiv och ekosystembaserad förvaltning”*) - att problemet består. Problemet måste komma till en lösning i närtid, annars är risken stor att våra fiskbestånd kommer att vara allvarligt ytterligare decimerade i den nära framtiden och till följd av det att det småskaliga kustnära yrkesfisket, dvs. den lokala produktionen av marina livsmedel, upphör att existera, eftersom det helt enkelt inte finns någon fisk att fiska, eftersom storskarven ätit upp den. Detta torde vara oförenligt med Livsmedelsstrategin.

Att 2023, alltså mer än 20 år efter det att den första förvaltningsplanen antogs, läsa att storskarvpopulationen bör inventeras är synnerligen tragiskt. Detta borde ha gjorts för många år sedan och detsamma gäller med avseende på antagandet av åtgärder för att kraftigt decimera beståndet till en rimlig och livskraftig nivå.

7. Ansvar

I 7.2.2 kan läsas att Havs- och vattenmyndigheten har ansvaret för förvaltning av fiskbestånden i svenska vatten. SFPO anser att myndigheten med avseende på storskarv (och även säl för den delen) totalt har misslyckats.

8. Kunskap

I avsnitt 8.2 anges att storskarven inte jagar på vattendjup större än 30 – 40 meter, vi vill i anledning av detta påståande hänvisa till artikeln som refereras till i fotnot 3 ovan.

”Många studier avseende storskarvens påverkan på olika fiskbestånd har inte kunnat identifiera någon negativ påverkan på fiskbestånden generellt” kan läsas i det remitterade materialet (8.2.1). Vi anser med stöd av verkligheten att dessa studier är behäftade med uppenbara allvarliga brister. Vidare kan i det remitterade materialet läsas: *”Det kan inte heller uteslutas att storskarven kan ha positiva effekter genom ”gallring” i täta småvuxna bestånd och främja storlekstillväxten hos kvarvarande individer”* – att storskarvens enorma fiskkonsumtion skulle ha positiva effekter för fiskbestånden förefaller i nuläget bisarrt att läsa.

I 8.2.2 omtalas storskarvens påverkan på yrkesfiske. Effekten av för mycket storskarv har redan berörts ovan – yrkesfisket, särskilt det småskaliga kustnära fisket – lider svårt av situationen och om inga åtgärder initieras som har effekt i verkligheten för att få till en kraftfull reduktion av antalet storskarvar kommer det småskaliga kustnära fiskets produktion av marina livsmedel att fasas ut. SFPO kan inte förstå varför man talar om potentiella effekter, det är reella effekter. Bruket av ordet potentiella antyder att det inte skulle ha någon påverkan – att så skulle vara fallet är befängt.

Det påstås i 8.2.2.1 att storskarven inte är någon konkurrent till yrkesfisket för vissa fiskarter. Vår erfarenhet är att skarven äter det som finns att äta där den uppehåller sig och när där inte längre finns något att äta flyttar den sig. Storskarven är således en konkurrent till yrkesfisket.

I 8.2.2.3 om skador på fångst och redskap nämns diverse undersökningar som gjorts. Gemensam nämnare för undersökningarna är att de är ålderstigna.

Avskjutningen som redovisas i avsnitt 8.6 visar med önskvärd tydlighet att en betydligt större jakt på storskarv måste bli en verklighet. Effekten, som i det remitterade materialet sägs vara svår att bedöma, är minimal i förhållande till den rådande situationen.

9. Övervakning och inventering

SFPO finner det vara ytterst bristfälligt att det inte finns någon löpande riktad övervakning av storskarvpopulationen på nationell nivå. Under 2023 kommer en rikstäckande inventering av den häckande populationen att genomföras, denna välkomnas.

I 9.1.3 nämns att storskarvar i de flesta länder är välinventerade. Varför är situationen så annorlunda i Sverige? Det nämns vidare att Sverige och Danmark hyser större delen av den häckande populationen,

något som rimligen borde föranlett ett svenskt agerande för länge sedan vad gäller en ändring av fågel-direktivet (som nämnts ovan).

10. Utvärdering och uppföljning av förvaltningsarbetet

Man brukar i vardagligt tal säga att det inte är utförandet som räknas, utan resultatet. Vad gäller förvaltningen av storskarv förefaller utförandet presenteras såsom varande bra och korrekt, men resultatet är faktiskt helt undermåligt. Problemen som redogjorts för ovan för svenskt yrkesfiskes del, som följer av en undermålig förvaltning av storskarv, består och svenskt yrkesfiske lider svårt av avsaknaden av en fungerande förvaltning. Ett uttryck för hur dålig förvaltning varit är att Sveriges Organiserade Fiskeguidar (SOF) lanserat en ordning med ett bidrag om 50 kr per lagligt fälld skarv.⁷ SFPO har ingått ett samarbetsavtal med SOF och bistår dem ekonomiskt.⁸ Det är faktiskt inte rimligt att en dylik åtgärd ska behöva finansieras med privata medel.

11. Forskning om storskarv

Man kan läsa att trots mängden studier som har gjorts så kvarstår fortfarande väsentliga kunskapsluckor. Det torde innebära att de många studier som har gjorts inte har varit tillräckliga. Varför har inga riktiga studier gjorts som fyller dessa väsentliga kunskapsluckor? I det remitterade dokumentet står att det i dagsläget fortfarande saknas resultat som visar om storskarven har påverkan på fiskbestånden och ekosystemet som helhet. Det behövs inga forskningsresultat som visar på detta, det räcker att befinna sig i verkligheten och följa utvecklingen där. Storskarven har och har under decennier haft en enormt stor negativ påverkan på fiskbestånden och ekosystemet som helhet i det att den äter fisk, enorma mängder fisk, och ju fler storskarvar det finns desto mer fisk äter de.

Avslutande ord

Den samhällsekonomiska nyttan av fisk är långt större än nyttan med skarv. Det innebär inte att vi förordar att skarven ska utrotas, men antalet skarvar måste reduceras rejält för att det marina ekosystemet ska ha en chans att återgå till vad vi anser vara en normalsituation. För mycket skarv eroderar det marina ekosystemet. Varje fisk som skarven inte äter leder till mer fisk – varje skarv som äter fisk minskar fiskförekomsten och skarven äter enorma mängder fisk. Om vi lyckas med att få ner skarvbestånden kommer det marina ekosystemet att svara direkt med sitt återuppbyggande.

SVERIGES FISKARES PO

Peter Ronelöv Olsson
Ordförande

Fredrik Lindberg
Ombudsman

Ingemar Berglund
Utredare

⁷ [Fiskevård genom aktiv skarvjakt fortsätter! - SVERIGES ORGANISERADE FISKEGUIDER- SOF \(sofguiderna.se\)](#)

⁸ [Yrkesfiskare bidrar med skottpengar på skarv - Tidningen Skärgården \(skargarden.se\)](#)